

Leo Katz overleefde in Veenendaal

VEENENDAAL Leo Katz kwam in 1938 als 10-jarige joodse vluchteling vanuit Duitsland naar Nederland. Later moest hij zich twee jaar schuil houden op een zolderkamer in Veenendaal. Leo en zijn zoon rabijn Samuel Katz waren woensdagavond te gast in het gemeentehuis van Veenendaal om het eerste exemplaar van de getoonde documentaire 'Het wonder van Zikna' aan burgemeester Piet Zoon aan te bieden.

Leo Katz is geboren in mei 1928 in Duitsland. Na de Kristallnacht zagen zijn ouders geen toekomst meer voor hem in Nazi-Duitsland. Moeder Recha gaf hem op voor een kindertransport naar het toen nog vrije Nederland. Hij kwam terecht in een Joods weeshuis in Utrecht en zou zijn ouders nooit meer zien. In februari 1940 kwam het kinderloze joodse echtpaar Reinold en Femmi van Essen uit Veenendaal aan de beheerder van het weeshuis vragen of ze soms een lieve joodse jongen hadden die bij hen kon komen wonen. De keus viel Leo. Hij werd in hun gezin aan de Kerkewijk opgenomen. Ook in Nederland brak de oorlog uit en in maart 1943 moesten ze van de Duitsers naar Amsterdam verhuizen. De eerste nacht in Amsterdam stond er plotsklaps een man in de slaapkamer van zijn ouders. Hoewel hij via een ondergrondse tunnel weer vertrok, was pleegvader Van Essen er niet gerust op. Ze vertrokken de volgende dag per trein terug naar Veenendaal.

ONDERDUIKEN Daar maakten ze gebruik van het gedane aanbod van Ton en Ger van Dam om bij hen op de bovenverdieping van hun winkel/woonhuis aan de Savornin Lohmanstraat (nu nummer 160) onder te duiken. Niet wetend dat de oorlog nog 26 maanden zou gaan duren. Om de tijd door te komen lazen ze kranten en boeken, deden spelletjes en leerde pleegvader Reinold hem Engels en Frans. Katz: „Wij waren zeker niet elke dag de wanhoop nabij hoor. Over het algemeen viel het mee en hebben we daar weinig angstige momenten meegemaakt. Soms was het even spannend. Dan had men gehoord dat een razzia zou plaatsvinden en bracht men ons door de bossen naar Elst. Vaak kwamen we na een of twee nachten weer terug. Het laatste jaar was de tocht door het bos vanwege Duitse soldaten niet meer mogelijk en verstopten ze ons in een kleine ruimte onder de keukenvloer. Bij bezoek moesten we muisstil zijn.”

ALLEEN De eerste tijd kreeg Katz brieven van zijn ouders. Katz: „Toen werd het stil. Pas na de oorlog kreeg ik bericht dat mijn vader in Sobibor en mijn moeder in Auschwitz om het leven is gekomen. Vermoord.” Katz bleef bijna alleen achter. „Na de oorlog had ik nog slechts twee nichten. De ene zat in Zwitserland en de andere in Engeland. Ik ben goed terecht gekomen bij mijn pleegouders in Veenendaal. Gelukkig heb ik nooit hulp nodig gehad om oorlogstrauma's te verwerken.” Leo en zijn vrouw Naomi wonen sinds 2000 in een appartement in Jeruzalem. „Het is een rustige buurt. Vlakbij ons wonen nog twee uit Nederland afkomstige gezinnen.”

ZIKNA Er was woensdagavond enorm veel belangstelling. De organisatie lag in handen van het gemeentearchief en het Museum. Geschiedenis docent Constant van den Heuvel, die lopend door Veenendaal de teksten voor de documentaire insprak, was de drijvende kracht achter het geheel. Ook Stichting Zikna liep als rode draad door de avond heen. Samuel Katz: „Op Zikna.nl kan men lezen waar wij voor staan. De focus ligt op ondersteuning van mensen met een Holocaust achtergrond en helaas ook vaak hun kinderen en kleinkinderen.”

Bron : Veenendaalsekrant.nl 16-11-2017
Foto's: Aart Aalbers